

اجتناب مالیاتی

وامی گذارند تا از این طریق مالیات کمتری بپردازند (Slemrod ۱۴۲۸: ۲۰۰۲, and Yitzhaki). تفاوت نرخ مالیات بین بخش‌های گوناگون و معافیت می‌تواند به تبانی فعالان اقتصادی در این بخش‌ها برای پرداخت مالیات منجر شود. به این ترتیب که تجهیزات یا ماشین‌آلات به بخش معاف (یا نرخ پایین‌تر مالیات) فروخته شده و همان سرمایه‌ها یا نهاده‌ها برای فعالیت اجاره شود تا از این طریق هزینه‌های تولید افزایش و مالیات پرداختی کمتر شود. تفاوت نرخ مالیات در جوامع یا مناطق مختلف یک کشور نیز می‌تواند به اجتناب مالیاتی منجر شود. انتقال دفاتر مرکزی تولیدکننده‌ها یا بخشی از فعالیت به این مناطق کاهش مالیات را به همراه دارد. مناطق آزاد یا کشورهای که نظام مالیاتی در آن‌ها کارا نیست می‌تواند محلی برای اجتناب مالیاتی باشد که با عنوان «پناهگاه مالیاتی» (Tax Haven) مطرح می‌شوند (Keen and ۲۰۱۳: ۳۱۰, Konrad). اجتناب مالیاتی گاه با نیاز به مدارک اثباتی و حتی هزینه برای اقدام مالیاتی روبه‌رو است که اگر منفعت ناشی از آن و در نتیجه مالیات کمتر به هزینه تهیه اسناد، مدارک، نقل و انتقالات پیشی بگیرد، اجتناب مالیاتی عملیاتی خواهد شد. این امر در خصوص شرکت‌ها و فعالیت‌های اقتصادی خانوادگی که سرمایه‌گذاران به‌طور مستقیم در امر اداره آن مشارکت دارند، بیشتر از شرکت‌ها و فعالیت‌هایی است که مدیریت از مالکیت جدا است.

کتاب‌شناسی

- Hashimzade, N., & Epifantseva, Y. (۲۰۱۷). *The Routledge Companion to Tax Avoidance Research*, Routledge Companions.
- Keen, M., & Konrad, K. A. (۲۰۱۳). «The Theory of International Tax Competition and Coordination», *In Handbook of public economics*, ۵: ۲۵۷-۳۲۸. Elsevier.
- Nordblom, K., & Ohlsson, H. (۲۰۰۶). «Tax avoidance and intra-family transfers», *Journal of Public Economics*, ۹۰(۸-۹), ۱۶۶۹-۱۶۸۰.
- Slemrod, J., & Yitzhaki, S. (۲۰۰۲). «Tax Avoidance, Evasion, and Administration», *In Handbook of public economics*, ۳: ۱۴۲۳-۱۴۷۰. Elsevier.
- Stiglitz, J., & Rosengard, J. (۲۰۱۵). *Economics of the Public Sector. 4th. Edition*, New York and London: Norton & Company.

Tax Avoidance

استفاده مشمولین مالیات از روش‌های قانونی و خلاءهای موجود در نظام مالیاتی یک جامعه به‌منظور کاستن از میزان پرداختی مالیات، اجتناب مالیاتی است. اجتناب مالیاتی با وجود اینکه کاری غیرقانونی نیست؛ اما همانند «فرار مالیاتی» (Tax Evasion)، موجب کاهش درآمدهای مالیاتی دولت خواهد داشت (Epifantseva, ۲۰۱۷: ۱۳ Hashimzade and). دو اصل اساسی در موضوع اجتناب مالیاتی مطرح می‌شود. اول، به تعویق انداختن مالیات‌ها که با بهره‌گیری از ارزش زمانی پول انجام می‌شود و دوم، آربیتراژ مالیاتی (Tax Arbitrage) که با استفاده از تفاوت در نرخ‌های گوناگون مالیاتی (برای انواع مختلف درآمد و بین مؤدیان با درآمدهای متفاوت با انتقال از گروه‌های درآمدی دارای نرخ مالیات بالا به گروه‌های درآمدی با نرخ مالیات پایین‌تر) امکان‌پذیر است (Stiglitz and Rosengard, ۲۰۱۵: ۷۴۷). برای مثال، اگر در یک نظام مالیاتی نرخ‌های تصاعدی مالیات برقرار باشد، افراد برای پرداخت مالیات با نرخ کمتر ممکن است که دارایی یا سهام و ملک خود را به فرزندان منتقل کنند تا از این طریق در مجموع میزان مالیات پرداختی را کاهش دهند. حتی والدین خیرخواه با تغییر زمان نقل و انتقالات دارایی‌های خود در زمان حیات به فرزندان که مشمول ارث آن‌ها می‌شوند می‌توانند به اجتناب مالیاتی بپردازند. در حقیقت آن‌ها با استفاده از تفاوت نرخ مالیات بر ارث و مالیات بر دارایی در زمان حیات، بخشی از درآمد مالیاتی دولت را کاهش می‌دهند (Nordblom and Ohlsson, ۲۰۰۶).

به تعویق انداختن پرداخت مالیات با توجه به نرخ ترجیح زمانی (Time preference rate) و ارزش زمانی پول بدین مفهوم است که ارزش پول امروز بیشتر از سال آینده آن نزد افراد بوده و در صورت امکان مالیات‌دهندگان انتقال رسمی و نهایی خرید یک دارایی یا ملک را به سال‌های بعد

مهنوش عبدالله میلانی

عضو هیئت علمی گروه اقتصاد نظری، دانشکده اقتصاد، دانشگاه علامه

طباطبائی

